

คำนำ

หนังสือวัง 7 หัวเมือง (ปัตตานี) เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอน วิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคใต้ของประเทศไทย สำหรับนักศึกษาวิชาเอกและวิชาโท ประวัติศาสตร์ เมื่อผู้เขียนรับหน้าที่สอนวิชานี้ได้ประสบปัญหาในเรื่องการขาดแคลน ข้อมูลที่นำมาใช้สอนนักศึกษา เนื่องจากเอกสารที่บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นในภาคใต้ตอนล่างมีน้อยมาก จึงจำเป็นต้องนำข้อมูลที่ได้จากการบอกเล่า (Oral History) มาช่วยเสริมภาพประวัติศาสตร์เมืองปัตตานีให้มีความกระจ่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ประกอบกับผู้เขียนได้มีโอกาสเดินทางไปเยี่ยมชมโบราณสถานในท้องถิ่นภาคใต้ตอนล่าง โดยเฉพาะบริเวณ 7 หัวเมืองในอดีต ได้เห็นภาพวังต่าง ๆ ในท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดความ ประทับใจใคร่อยากจะรู้ประวัติความเป็นมาของวังเหล่านี้ ซึ่งมีความสำคัญต่อประวัติ- ศาสตร์ท้องถิ่นของเมืองปัตตานีเป็นอย่างมาก และเป็นจุดเริ่มต้นของการเสาะแสวงหา ข้อเท็จจริงจนสามารถรวบรวมเป็นหนังสือภายใต้ชื่อว่า "วัง 7 หัวเมือง (ปัตตานี) "

สำหรับเนื้อหาของวัง 7 หัวเมือง (ปัตตานี) ได้สะท้อนภาพประวัติศาสตร์ของ เมืองปัตตานี ตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ทั้งในด้านการเมืองเศรษฐกิจและ สังคมในอดีต ตลอดจนการดำเนินนโยบายทางการเมืองของรัฐบาลไทยที่นำไปสู่การแบ่ง เมืองปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมือง ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของวังต่างๆ ในภาคใต้ตอนล่าง นอก จากนี้การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อันเนื่องมาจากปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในที่ส่งผลให้รัฐบาลไทยต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการปกครองหัวเมืองประเทศราชอีกครั้ง และนำไปสู่การตั้งอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางที่ทำให้เมืองทั้ง 7 ต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลไทยตราบนานเท่าทุกวันนี้ อีกทั้งยัง ก่อให้เกิดผลที่ตามมาอีกประการหนึ่งคือเกิดขบวนการต่าง ๆ ในภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งสร้างความวุ่นวายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในขณะนี้ ในส่วนเนื้อหาเรื่องวังต่าง ๆ เป็นการให้

รายละเอียดเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวังในแทบทุกด้านเท่าที่ผู้เขียนจะหาข้อมูลได้ และในบทสุดท้ายผู้เขียนได้กล่าวถึงความสำคัญของวังต่าง ๆ ต่อประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เมืองปัตตานี ซึ่งเป็นโบราณสถานที่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่างเล้าหลอนต่อกันมาด้วยความภาคภูมิใจในอดีตอันรุ่งโรจน์ของตน

อย่างไรก็ตาม หนังสือเรื่องวัง 7 หัวเมือง (ปัตตานี) นี้สำเร็จลงได้ด้วยอุปการะคุณของบุคคลหลายท่านที่มีได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ ที่มีมาะในการสนับสนุนผู้เขียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตติมา ระเด่นอาหมัด ผู้เป็นทั้งพี่และเพื่อนที่ช่วยเก็บข้อมูลภาคสนาม เป็นล่ามแปลวิจารณ์งานเขียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิมจิต เลิศพงษ์สมบัติ อาจารย์ ฐะปะนีย์ เทพญา ช่วยตรวจทานบรรณานุกรมด้วยความเต็มใจ อาจารย์เพ็ญภา จันทร์หอม ช่วยอ่านต้นฉบับด้วยความอดทน อาจารย์สมบุญ ณะสุข คอยให้คำแนะนำ ถ่ายภาพ ตลอดจนคอยผลักดันให้หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์เผยแพร่ได้ และสุดท้าย ด.ญ. ลลิตสุดา บัวแก้ว บุตรสาวของผู้เขียนที่คอยให้กำลังใจผู้เขียนตลอดระยะเวลาการค้นคว้า และงานเขียนที่ยาวนานจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์

จวีร์ตัน บัวแก้ว